

Kod ucznia	
Liczba punktów	

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZAWODY REJONOWE – 15.02.2023 r.

Drogi Uczniu,

witamy Cię na II etapie konkursu przedmiotowego z historii. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo wykonać wszystkie zadania.

- Arkusz liczy 11 stron i zawiera 18 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeśli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Nie używaj korektora.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Czas pracy: 90 minut.

Powodzenia!

Ilustracja do zadania 1.

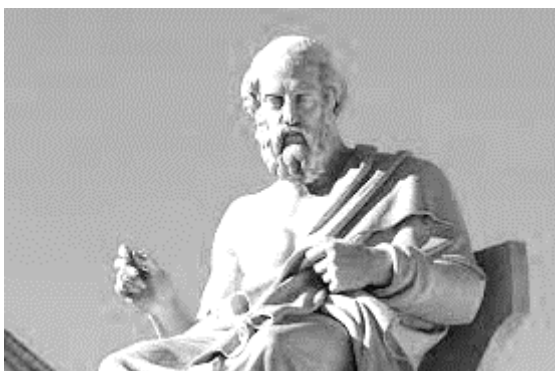
Zadanie 1. Zapisz cyframi arabskimi rok widoczny na ilustracji.

MDCCCXCVIII –

Zadanie 2. Na podstawie poniższych informacji nazwij ustroje polityczne występujące w starożytnej Grecji.

- A. Nazwa wywodzi się z greckich słów monos – jeden i arche – władza. Termin ten oznaczał rządy jednego władcy, czyli króla.
- B. Nazwa wywodzi się z greckich słów demos – lud i kratos – władza. Termin ten oznaczał władzę ludu, czyli tych, którzy posiadali obywatelstwo danej polis.

Zadanie 3. Wszystkie zamieszczone poniżej informacje przyporządkuj do odpowiednich postaci. W wy kropkowanych miejscach wpisz właściwe litery.

I.

.....

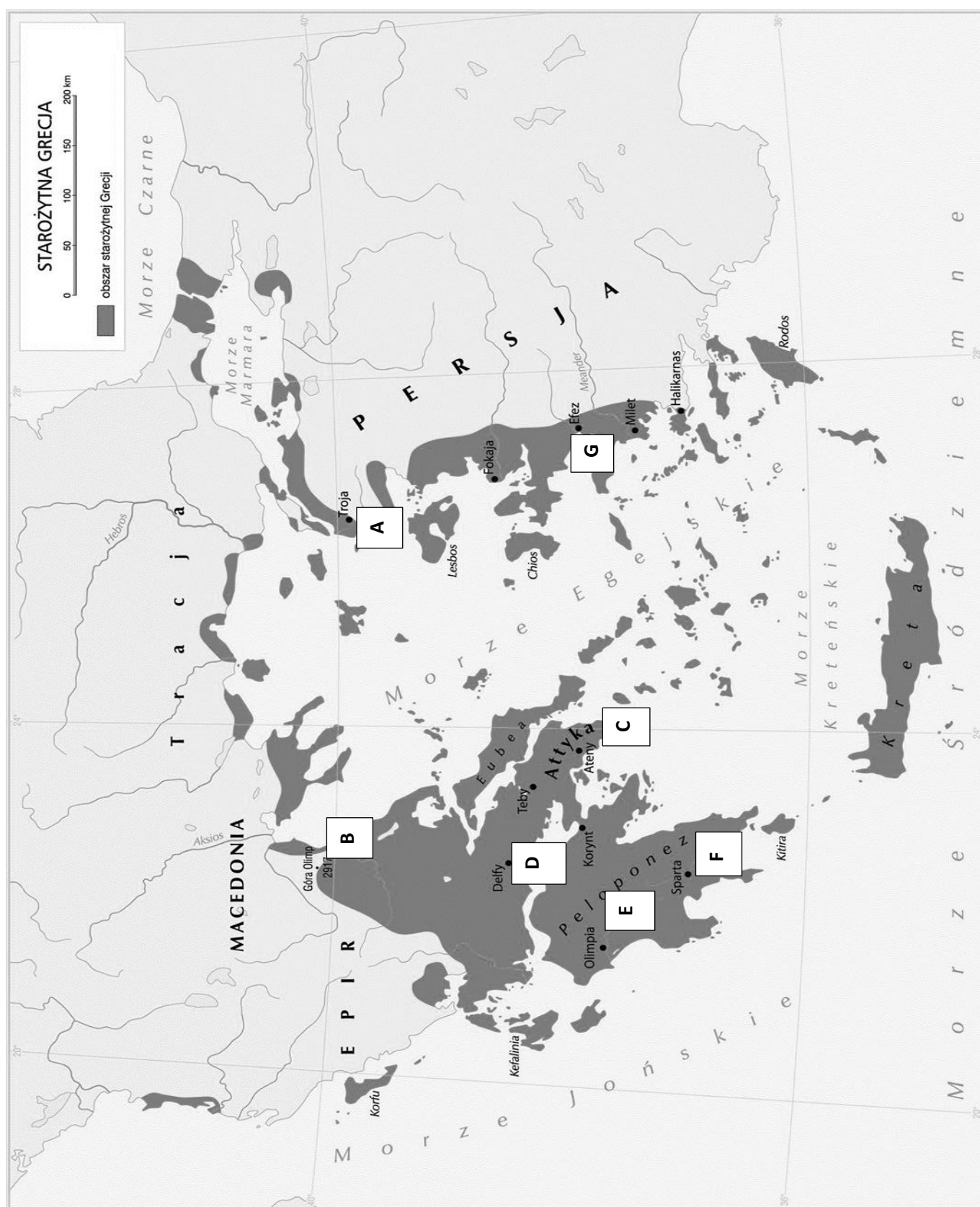
II.

.....

- A. Wygrał bitwę pod Issos.
B. Grecki filozof.
C. Król Macedonii.

- D. Autor twierdzenia, że świat składa się z materii oraz idei.
E. Syn Filipa II.
F. Uczeń Sokratesa.

Mapa do zadania 4.

zpe.gov.pl

Zadanie 4. Rozstrzygnij, którą literą (A-G) oznaczono miejsce opisane w tekście. Odpowiedź uzasadnij.

[...] się zbiegli, obmacywali, ostukiwali – nic. Wielki jak machina wojenna, koń wyrobiony z drzewa. Ktoś doradził, żeby tę zdobycz wprowadzić do miasta. [...] Rozwalają mur i ciągną konia na zamek – jako ofiarę bogini Atenie. A potem zabawa. Piją, tańczą, śpiewają. Noc. Sen pokrywa miasto. [...]

Na podstawie: Jan Parandowski, *Mitologia*

Rozstrzygnięcie –

.....

Uzasadnienie –

.....

.....

Ilustracja do zadania 5.

Zadanie 5. Zaznacz X dwie informacje, które opisują obiekt przedstawiony na zdjęciu.

1.	W okresie cesarstwa umacnia granice państwa.	
2.	Kanał – rurociąg, czasem z traktem komunikacyjnym, podziemny, naziemny lub wzniesiony na arkadach.	
3.	Obiekt jest wybitnym przykładem rzymskiej architektury obronnej.	
4.	Budowla – pomnik wznoszony dla upamiętnienia wybitnych obywateli i ich czynów.	
5.	Doprowadzał wodę, najczęściej z odległych źródeł.	

Teksty do zadania 6.

Tekst A. Inskrypcja (napis) na nagrobku woźnicy Eutychea

Woźnicy Eutychecie
Przeżył 22 lata. Wiernemu niewolnikowi
Flawiusz Rufinus i Sempronia Diofanis nagrobek ten wzniesli.
W tym grobie leżą kości prostego woźnicy,
który tak sprawnie trzymał już cugle w rękach,
że ważył się przesiadać na kwadrygę*,
choć ciągle miał tylko do czynienia z wozem.

* kwadryga – rydwan zaprzężony w cztery konie

Tekst B. Napis na obroży z brązu, którą nosiła niewolnica.

Uciekłam. Ujmij mnie. Kiedy zwrócisz mnie panu memu, Zoninowi, nie poskąpi ci pieniędzy.

Rzymskie epitafia, zaklęcia i wróżby, opr. Lidia Storoni Mazzolani, przekład Stanisław Kasprzysiak, Warszawa 1990

Zadanie 6. Czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe? Wstaw X w odpowiednie miejsca tabeli.

		Prawda	Fałsz
1.	Autorami tekstu A i B są właściciele niewolników.		
2.	Tekst B został sporządzony z inicjatywy niewolnicy.		
3.	Autorzy tekstów A i B mają ten sam stosunek do swoich niewolników.		
4.	Oba teksty mówią o zbiegostwie niewolników w Rzymie.		

Ilustracje do zadania 7.

Partenon – świątynia wzniesiona w V w. p.n.e.

Maison Carrée – świątynia wzniesiona w I w. p.n.e.

Zadanie 7. Która z prezentowanych powyżej świątyń powstała jako pierwsza?

.....

Zadanie 8. Posługując się literami A-I, uzupełnij tabelę, wpisując do niej w odpowiednie miejsca dokonania Karola Wielkiego.

Dziedzina działalności	Dokonania Karola Wielkiego
polityka	
administracja	
gospodarka	
nauka i kultura	

- A. Zlikwidowanie stanowiska majordoma.
- B. Wprowadzenie nowej monety – srebrnego denara.
- C. Założenie szkoły pałacowej w Akwizgranie.
- D. Ujednolicenie systemu miar i wag.
- E. Koronacja na cesarza w 800 r.
- F. Podział państwa na hrabstwa iarchie.
- G. Pokonanie koczowniczych Awarów.
- H. Tworzenie szkół kościelnych.
- I. Wprowadzenie nowego rodzaju pisma – minuskuły.

Zadanie 9. Do podanych w tabeli wyjaśnień dopisz odpowiadające im pojęcia /terminy historyczne. Uwaga! Jeden termin pozostanie bez przydziału.

trójpółowka, wolnizna, feudalizm, suzeren, ława, dwupółowka, lokacja, wasal

Lp.	Wyjaśnienie	Pojęcie / termin
1.	Zwolnienie od czynszów, świadczeń, robocizny na rzecz pana na określony czas.	
2.	System uprawy ziemi, w którym pole dzielono na dwie części i uprawiano je na przemian.	
3.	Sąd, na czele którego stał sołtys.	
4.	Zakładanie nowych osad.	
5.	System uprawy ziemi, w którym pole dzielono na trzy części: jedną przeznaczano pod zasiew zboża jarego, drugą – ozimego, a trzecia „odpoczywała”.	
6.	Osoba otrzymująca dobra ziemskie w systemie lennym.	
7.	Władca, najwyższy senior w systemie lennym.	

Zadanie 10. W tekście dotyczącym Polski w I połowie XI w. w nawiasach umieszczono dwie informacje. Jedna z nich jest błędna. Wykreśl ją, pozostawiając informację prawdziwą.

Po śmierci Bolesława Chrobrego w roku (1018/1025) władzę w państwie objął jego (syn/brat) Mieszko II. Władca kontynuował politykę swojego poprzednika, jednak w obliczu najazdu sąsiadów musiał uciekać do (Czech/Niemiec). Zmarł w 1034 roku, a jego następcą został książę (Władysław Herman/Kazimierz Odnowiciel). W 1037 roku wybuchł bunt przeciwko władcy i musiał on uchodzić z kraju. Wykorzystał to czeski książę (Bolesław/Brzetysław), który najechał i spustoszył (Śląsk/Mazowsze) oraz Wielkopolskę. Jego oddziały dotarły aż do (Płocka/Gniezna) i wywozły stamtąd relikwie (św. Wojciecha/św. Stanisława). Było to w roku (1038/1138).

Ilustracje do zadania 11.

<https://www.archiwum.cieszyn.pl>

A.

<https://infopulawy.pl>

B.

<https://pl.wikipedia.org/>

C.

D.

<https://pl.wikipedia.org/>

E.

Zadanie 11. Podaj nazwę stylu architektonicznego, który dominował na ziemiach polskich w czasach panowania Bolesława Śmiałego oraz wskaż dwa obiekty reprezentujące ten styl spośród pokazanych powyżej (A-E).

Nazwa stylu architektonicznego –

Obiekty reprezentujące ten styl to i

Zadanie 12. Podkreśl szereg, w którym wszyscy władcy byli koronowani na króla Polski.

- A. Mieszko II; Kazimierz Odnowiciel; Bolesław Śmiały; Przemysław II; Kazimierz Wielki
- B. Mieszko I; Mieszko II; Bolesław Krzywousty; Przemysław II; Władysław Łokietek
- C. Mieszko II; Bolesław Śmiały; Wacław II; Władysław Łokietek; Kazimierz Wielki
- D. Mieszko II; Bolesław Krzywousty; Przemysław II; Władysław Łokietek; Kazimierz Wielki

Ilustracja do zadania 13.

Sobór w Trydencie, 1545-1563

Zadanie 13. Podkreśl poprawne dokończenie zdania.

Wydarzenie ukazane na zdjęciu było skutkiem

- A. wygaśnięcia dynastii Jagiellonów w Polsce.
- B. uchwalenia aktu *konfederacji warszawskiej*.
- C. dążenia do uzdrowienia sytuacji panującej w Kościele katolickim.
- D. zakończenia konfliktów religijnych w Europie.

Zadanie 14. Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli zakreśl właściwą literę.

- A. Bitwa pod Grunwaldem.
- B. II pokój toruński.
- C. Rozpoczęcie obrad soboru w Konstancji.
- D. Początek panowania Kazimierza Jagiellończyka.

Wydarzenie chronologicznie pierwsze.	A	B	C	D
Wydarzenie chronologicznie ostatnie.	A	B	C	D

Tabela do zadania 15.

Średni wymiar pańszczyzny z łanu w dobrach szlacheckich, duchownych i królewskich w latach 1500-1580 (w dniach).

Lata	Dobra		
	szlacheckie	duchowne	królewskie
1500-1550	1,71	1,75	1,2
1551-1580	3,03	2,8	2,7

A. Wyczański, *Studia nad folwarkiem szlacheckim w Polsce w latach 1500-1580*

Zadanie 15. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Zakreśl P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tabela dotyczy zobowiązań chłopów do pracy na rzecz właściciela ziemskiego.	P	F
Z informacji w tabeli wynika, że największy wzrost pańszczyzny we wskazanym okresie nastąpił w dobrach szlacheckich.	P	F

Tekst do zadania 16. i 17.

Izabela Czartoryska (ur. 3 marca 1746 – zm. 17 czerwca 1835) – żona księcia Adama Kazimierza Czartoryskiego. Mecenas sztuki, pisarka, wielka patriotka. Zainicjowała otwarcie w Puławach pierwszego polskiego muzeum. Księżna Czartoryska gromadziła w Świątyni Sybilli oraz Domku Gotyckim pamiątki rodzinne Sieniawskich, Lubomirskich i Czartoryskich oraz pamiątki, które miały przypominać [...] pełną chwałę przeszłość narodową.

We wzniesionej w 1801 roku Świątyni Sybilli, będącej repliką świątyni Westy z Tivoli pod Rzymem, znalazły się pamiątki narodowe po wielkich Polakach, królach i hetmanach, jak np. jeden z mieczy, które Jagiełło otrzymał od Krzyżaków, szabla Stefana Batorego, tarcza i płaszcz Jana III Sobieskiego, buława Czarnieckiego, książeczka do nabożeństwa księcia Władysława II, stolik do pisania Kazimierza Wielkiego, lira Marii Leszczyńskiej. Wśród zbiorów było kilka cennych oryginałów, ale też sporo bezwartościowych kopii i fałszyfikatów, a także miniaturki pomników i sarkofagów z relikwiami wielkich i słynnych Polaków, m.in. Bolesława Chrobrego, Stefana Żółkiewskiego, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Kopernika.

Na podstawie: http://pulawyimy.prv.pl/historia_pulaw.

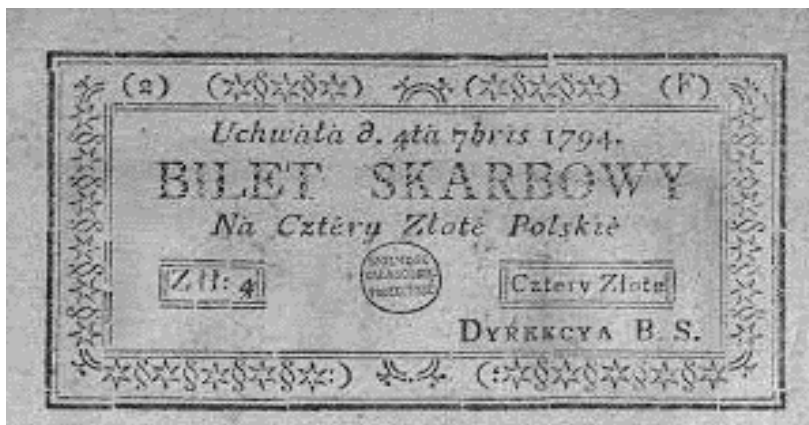
Zadanie 16. Wybierz z tekstu słowa (pojęcia) i dopisz je przy odpowiednim wyjaśnieniu. Wybrane pojęcia zapisz w mianowniku liczby pojedynczej.

Opiekun (patron) malarzy, rzeźbiarzy, poetów.	
Oznaka władzy wojskowej, symbol władzy hetmańskiej.	
Instytucja gromadząca, przechowująca i udostępniająca rzeczy z różnych dziedzin.	
Trumna, zwykle zdobiona, najczęściej w kształcie skrzyni lub owalnej wanny.	
Historyczna nazwa głównodowodzącego polskimi i litewskimi siłami zbrojnymi w okresie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.	
Człowiek poświęcający się własnej ojczyźnie.	

Zadanie 17. Podkreśl wydarzenia, których świadkiem mogła być Izabela Czartoryska.

- A. Rozbiory Polski.
- B. Wybuch rewolucji francuskiej.
- C. Obrady sejmu niemego.
- D. Powstanie Bohdana Chmielnickiego.

Ilustracja do zadania 18.

Zadanie 18. Podkreśl poprawne dokończenie zdania.

Pierwsze polskie banknoty, zwane wtedy biletami skarbowymi, zostały wyemitowane w

- A. pierwszej połowie XVII wieku.
- B. drugiej połowie XVII wieku.
- C. pierwszej połowie XVIII wieku.
- D. drugiej połowie XVIII wieku.